

ADVIES Nr 46 / 2002 van 4 november 2002

O. Ref. : 10 / A / 2002 / 036 / 006

BETREFT : Ontwerp van koninklijk besluit waarbij sommige leden van de lokale politie en van de federale politie gemachtigd worden toegang te hebben tot de informatiegegevens van het Rijksregister van de natuurlijke personen en het identificatienummer ervan te gebruiken.

De Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer,

Gelet op de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens, inzonderheid artikel 29;

Gelet op de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen, inzonderheid artikel 8, eerste lid;

Gelet op de adviesaanvraag van de Minister van Binnenlandse Zaken van 5 september 2002,

Gelet op het verslag van dhr. Bart De Schutter;

Brengt op 4 november 2002 volgend advies uit:

1. Voorwerp van de adviesaanvraag:

Het ontwerp van koninklijk besluit dat door de Minister van Binnenlandse Zaken aan de Commissie voor advies wordt voorgelegd, heeft tot doel de lokale en federale politie toegang te verlenen tot de informatiegegevens van het Rijksregister van de natuurlijke personen en het identificatienummer ervan te gebruiken. De organisatie en de bevoegdheid van de geïntegreerde politiedienst zijn vastgelegd in de wet van 7 december 1998. Hierin wordt een structuur op twee niveaus voorzien: de lokale politie met opdrachten van bestuurlijke en gerechtelijke politie binnen de politiezone en eventueel opdrachten van federale aard, bepaald door de bevoegde minister; de federale politie verzekert opdrachten van gerechtelijke of bestuurlijke aard voor het gehele grondgebied, alsmede supralokale opdrachten. De Wet op het politieambt en bijzondere wetten bepalen wat opdrachten van bestuurlijke en gerechtelijke aard zijn (handhaving openbare orde, opsporing misdrijven, bestuurlijke aanhouding, ...). De toegang tot de gegevens wordt eveneens gevraagd in het kader van het beheer, het bestuur en de werving van het personeel binnen de politie.

2. Toepasselijke wetgeving:

Krachtens artikel 5, eerste lid van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen kan de Koning toegang verlenen tot het Rijksregister aan de openbare overheden, alsmede toelating geven tot het gebruik van het identificatienummer, overeenkomstig artikel 8 van dezelfde wet. De gegevens uit het Rijksregister mogen slechts verwerkt worden overeenkomstig de wet van 8 december 1992 (WBPL).

3. Onderzoek van het ontwerp van koninklijk besluit:

3.1. Doeleinden:

De opdrachten van bestuurlijke en gerechtelijke politie opgesomd in de wet van het politieambt en in een aantal bijzondere wetten (bv. wapenwet, vreemdelingenwet, wegverkeerswet, ...) zijn voor de Commissie welbepaald, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden in de zin van artikel 4, §1 van de wet van 8 december 1992. Toegang tot de gegevens en gebruik ervan kan bijdragen tot een meer efficiënte en snellere uitoefening van de onderscheiden opdrachten in verband met het handhaven van de openbare orde en de veiligheid.

3.2. Toegang tot de gegevens:

Overeenkomstig artikel 1 van het ontwerp wordt de toegang gevraagd tot alle gegevens bedoeld in art.3 eerste en tweede lid, van de wet van 8 augustus 1983. Voor het personeelsbeheer wordt de toegang beperkt tot de gegevens 1° tot 9° van art.3 het eerste lid en het tweede lid.

Het verslag aan de Koning verantwoordt uitvoerig de beweegredenen voor elk van de betrokken gegevens. Zo kan, in het kader van een onderzoek, de opsporing of identificatie van personen, het voorbereiden van buurtonderzoeken of de verificatie van gegevens in processen-verbaal efficiënter geschieden dankzij de gegevens inzake naam en voornaam (1°); geboorte (2°); geslacht (3°); nationaliteit (4°) of hoofdverblijfplaats (5°). Leeftijd (2°) is dan weer belangrijk i.v.m aansprakelijkheidsregels, toepassing van de wet op de jeugdbescherming of voorlopige hechtenis; geslacht (3°) voor regels inzake

fouillering; hoofdverblijfplaats (5°) voor het bepalen van de bevoegde overheden; overlijden (6°) voor het afsluiten van een onderzoek; beroep (7°) voor profielanalyse; de burgerlijke staat (8°) en gezinssamenstelling (9°) voor een inzicht in de familiale banden en relaties of moraliteitsonderzoeken.

Het feit dat gerechtelijke onderzoeken één of meerdere vreemdelingen kunnen aanbelangen, verantwoordt toegang tot de vermelding van het register waarin een vreemdeling is ingeschreven (10°) en diens administratieve toestand (11°). Identificatie en controle zijn aldus mogelijk. Ook de toepassing van de vreemdelingenwet of de wet op de mensenhandel kan beroep op deze gegevens verantwoorden.

Ook voor bestuurlijke onderzoeken wordt in het ontwerp zorgvuldig de toegang tot elke categorie gegevens van art.3 geargumenteed (identificatiecontrole, domiciliëeringscontrole, administratieve toestand vreemdelingen enz.).

De toegang tot de historiek van de gegevens (art.3, tweede lid) is verantwoord in de uitvoering van bestuurlijke en gerechtelijke opdrachten. Vorige adressen of gezinsleden kunnen nuttige elementen aanleveren voor een onderzoek.

De Commissie heeft dienaangaande geen opmerkingen.

Zij wijst er echter op dat het gegeven beroep (7°) met omzichtigheid moet benaderd worden, aangezien wijzigingen in het beroepsleven zeker niet systematisch aan het Rijksregister overgemaakt worden en dus een risico inhouden van onjuistheid en dus beperkte relevantie vertonen.

Wat de toegang tot de gegevens 1° tot 9° betreft in het kader van beheer, bestuur en werving van personeel, wordt eveneens uitvoerig verantwoording gegeven in het Verslag aan de Koning. De samenstelling van een personeelsdossier, de toepassing van wetgevingen inzake kinderbijslag, vergoedingen, vervoerskosten, pensioenen e.a. verantwoorden zeker toegang tot deze gegevens.

Informatie inzake het beroep kan dan weer nuttig zijn voor moraliteits- of veiligheidsoverwegingen, maar ook hier geldt de hogervermelde opmerking. Ook historische gegevens zijn om dezelfde redenen nuttig.

De Commissie heeft dienaangaande geen verdere bemerkingen.

3.3. Personen aan wie de toegang wordt verleend:

Artikel 1 van het ontwerp voorziet dat de leden van lokale en federale politie, belast met het vervullen van wettelijke en reglementaire opdrachten van bestuurlijke en gerechtelijke politie, toegang tot de gegevens zouden verkrijgen. Dit komt wellicht neer op de overgrote meerderheid van het korps.

De Commissie is dan ook van oordeel dat het toegangsrecht nog duidelijker omschreven wordt en de notie “wegens hun functie” vervangen wordt door “die, voor zover noodzakelijk voor het vervullen van wettelijke opdrachten van bestuurlijke en gerechtelijke politie”.

Voorgelegd koninklijk besluit is bedoeld de huidige machtigingen tot toegang (en gebruik), verleend aan de rijkswacht (KB 10 april 1995), de officieren van gerechtelijke politie (KB 30 september 1985) en de gemeentelijke politie (KB 9 februari 1988 alleen voor het gebruik van het nummer) te vervangen in het licht van de politiehervorming. Wel is er uitbreiding van de toegang naar de lokale politie toe, maar door de nieuwe eenheidsstructuur kan deze – trouwens weinig coherente – toestand een eenvormige oplossing krijgen.

De toegang tot de gegevens dermate opengooien is wellicht verantwoord door de belangrijkheid van de opdrachten van openbare orde en veiligheid. De snelheid en accuraatheid waarmee ingegrepen moet worden vergt concrete informatie en dit is ten voordele van zowel het politieapparaat zelf als van de betrokken burgers (bv. in geval van mogelijke verwarring of misverstand).

Niettemin is deze toelating voor de Commissie alleen aanvaardbaar indien een ernstige en daadwerkelijke controle kan uitgeoefend worden op het gebruik van dit recht. Art.4 van het ontwerp beantwoordt deels aan deze vereiste. Het voorziet in het organiseren van een controlesysteem waarin de identiteit van de leden van lokale en federale politie die het Rijksregister raadplegen, geregistreerd wordt, met een bewaartermijn van deze log-ins gedurende 5 jaar. Wil deze controle effectief zijn, oordeelt de Commissie dat de registratie niet beperkt moet blijven tot de loutere registratie van de identiteit van de raadpleger, maar ook moet melden over wie welke gegevens opgevraagd worden. Aldus kan de proportionaliteitsvereiste nagetrokken worden. De Commissie beklemtoont bovendien dat – naast de bevoegdheid van het gegevensbeschermingsmechanisme eigen aan de federale politiediensten voorzien in art.44/7 van de wet op het politieambt – uiteraard geen afbreuk kan gedaan worden aan de haar door de wet van 8 december 1992 opgedragen controlebevoegdheid. Er zou dan ook uitdrukkelijk in het koninklijk besluit moeten opgenomen worden dat de Commissie, in het raam van haar controlebevoegdheid, inzage kan krijgen in deze listings en ze dienaangaande te haren beschikking moeten gehouden worden.

Bijkomend wenst de Commissie te benadrukken dat de leden van het korps die toegang verkrijgen duidelijk zouden gewezen worden op het privacy-gevoelig karakter van deze toelating, teneinde elke overmatige toegang te vermijden.

Wat de toegang tot de gegevens betreft in het kader van het beheer, het bestuur en de werving van personeel, voorziet het koninklijk besluit dat de personeelsleden van de algemene directie personeel en het sociaal secretariaat GPI, wegens hun functie belast met opdrachten dienaangaande, toegang krijgen. De Commissie is van oordeel dat de ontwerptekst een te ruime en overmatige toegang voorziet en dat hij uitdrukkelijk beperkt moet worden tot

- a) De hoofden van de algemene directie personeel en van het sociaal secretariaat.
- b) De personeelsleden die wegens hun functies en binnen de perken van hun respectieve bevoegdheden daartoe bij name en schriftelijk aangewezen zijn door hun respectieve diensthoofden.

De personeelsleden onder b) zouden bovendien een expliciete verklaring m.b.t. de veiligheid en vertrouwelijkheid dienen te ondertekenen. De lijst van de aldus aangewezen personeelsleden zou bovendien permanent ter beschikking van de Commissie moeten gehouden worden.

3.4. Gebruik van het nummer:

Overeenkomstig artikel 2 van het ontwerp wordt het gebruik van het nummer toegelaten voor de in artikel 1, eerste lid voorziene personeelsleden, voor het vervullen van hun opdrachten van bestuurlijke of gerechtelijke politie. Inzake personeelsbeheer, kan het identificatienummer enkel gebruikt worden als identificatiemiddel in de bestanden, repertoria en dossiers bijgehouden voor het beheer, bestuur en werving van politiepersoneel. Volgens artikel 3 is mededeling aan derden of aanwending t.o.v. derden niet geoorloofd. Zijn geen derden de betrokken natuurlijke personen of andere openbare overheden en instellingen aangewezen krachtens artikel 5 en artikel 8 van de wet van 8 augustus 1983 binnen hun relaties met de politie, binnen doelstellingen en bevoegdheden.

De Commissie heeft geen bezwaar.

3.5. Opheffings- en slotbepalingen:

Deze regelen de opheffing van de bestaande regelingen voor rijkswacht, gemeentepolitie en gerechtelijke politie. De inwerkingtreding gebeurt de dag van de bekendmaking in het Staatsblad voor de federale politie en voor de politiezones op de datum van inrichting van de bedoelde zone.

De Commissie heeft dienaangaande geen opmerkingen.

Om deze redenen,

brengt de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer, mits rekening gehouden wordt met haar opmerkingen onder 3.3, een gunstig advies uit.

Voor de secretaris,
wettig verhinderd,

De voorzitter,

(get.) D. GHEUDE,
adviseur

(get.) P. THOMAS.